

Tisková zpráva – stanovisko LEX o.s. k události v základní škole Sandy Hook, Connecticut

Praha, 18.12.2012

Každého z nás zasáhly zprávy o této mnohonásobné tragédii a hluboce soucítíme se všemi pozůstalými, zejména však s rodiči zastřelených dětí. Nikdo z nás si nepřeje, aby se takové události stávaly. Volání po zákazu tzv. „útočných zbraní“, o kterém se v souvislosti s tímto činem uvažuje, je však jen populistickým opatřením, které může sice uklidnit veřejnost a dát politikům falešný kredit „lidí, kteří s tím něco udělali“, problém ale nijak nevyřeší ani nezmírní – je to vidět i na skutečnosti, že nejhorší školní masakr v USA (město Bath, Michigan, 1927) nebyl spáchán střelnou zbraní, ale výbušninou, přičemž počet obětí byl téměř dvojnásobný.

Skutečně motivovaného pachatele není možné zneškodnit odebráním prostředků ke spáchání činu, protože těchto prostředků je nepřeberně a některé z nich omezit ani nelze – jako příklad lze uvést masovou vraždu spáchanou v Československu roku 1973 nákladním automobilem (pachatelka Olga Hepnarová se pro svůj plánovaný čin několikanásobné vraždy nejprve snažila získat střelnou zbraň, neúspěšně, poté vypůjčeným nákladním automobilem usmrtila 8 osob a 12 dalších zranila). Úvahy ve směru „*tyto zbraně nikdo nepotřebuje, hodí se jen k zabíjení lidí*“ také přehlížejí skutečnost, že milióny Američanů (a tisíce Čechů) tyto zbraně vlastní, používá k legitimním účelům a nikdy s nimi nikoho neohrozili. Přirovnávat je k masovým vrahům, protože vlastní stejnou zbraň, je klasický příklad kolektivní viny.

V tomto konkrétním případě je zřejmé, že zákaz „útočných zbraní“ (který ostatně ve státě Connecticut platí) by činu nezabránil, protože pachatel byl kromě karabiny Bushmaster ozbrojen ještě dvěma pistolemi. Tento čin bylo možné podchytit lepší zdravotní péčí pro osoby trpící duševními poruchami, neboť taková porucha byla u tohoto pachatele již dříve diagnostikována.

Na druhé straně se opět ukázala nefunkčnost tzv. „bezzbraňových zón“, tedy míst, kde je zákonem či administrativním opatřením zakázáno vnášet zbraně, avšak není nijak řešen dohled nad dodržováním takového zákazu. Na tomto případě je to zvláště patrné, neboť pachatel se dovnitř prostě prostřílel. Hrozba trestu o délce 1-5 let může odradit pouze zákona dbalého občana od nošení zbraně pro sebeobranu, neodradí však sebevražedného pachatele, který se připravuje spáchat trestný čin několikanásobné vraždy. I to může být důvodem, proč se všechny (nejen školní) masakry v USA kromě jednoho odehrály právě v těchto „bezzbraňových zónách“.

Také je v takovýchto případech nutné vzít v úvahu úlohu médií, zejména tzv. „copycat effect“. Mnoho podobných pachatelů se snaží dostat sebe nebo své názory do médií a stát se známými, byť i nechvalně. Splnění tohoto jejich cíle může další pachatele motivovat, aby se pokusili o totéž. Proto z preventivního hlediska není vhodné zveřejňovat jména těchto pachatelů, jejich fotografie nebo názory.

Příloha: srovnání právních norem státu Connecticut a České republiky ve vztahu k této události

Držení samonabíjecích pušek odvozených z vojenských vzorů (hovorově „útočných zbraní“)

(NEJDE o útočné pušky, NEJDE o vojenské zbraně, NEJDE o automatické zbraně)

Connecticut: Výroba, nabývání i prodej jsou zakázány. Držet tyto zbraně smějí pouze ti majitelé, kteří je vlastnili již před zákazem v roce 1993 a zaregistrovali je u policie. Zbraň není možné legálně koupit v jiném státě – podle federálního zákona (platného v celých USA) smí obchodník prodat zbraň pouze rezidentovi stejného státu, ve kterém sám sídlí. Nákup zbraně z jiného státu je nutno provést přes obchodníka sídlícího ve stejném státu jako konečný uživatel: tento obchodník je povinen dodržovat všechny zákony tohoto státu.

Česká republika: Je možné je nabývat a držet na zbrojní průkaz. Před nabytím je nutno vyžádat si povolení od policie.

Držení krátkých zbraní:

Connecticut: od 21 let (pachatelé bylo 20). K nákupu je třeba povolení od policie.

Česká republika: od 18 let pro sportovní účely, od 21 let pro ostatní účely. K nákupu je třeba povolení od policie.

Zabezpečení zbraní:

Connecticut: Držitel je povinen zabezpečit zbraně před přístupem dětí do 16 let (pachatelé bylo 20). V případě nesplnění této povinnosti hrozí 1-5 let odnětí svobody, pokuta až 5000 dolarů, nebo obojí.

Česká republika: Držitel je povinen zabezpečit zbraně proti zneužití, ztrátě a odcizení. V případě nesplnění této povinnosti mu hrozí pokuta až 50 000 Kč, v případě více než jednoho přestupku na úseku zbraní a střeliva v průběhu tří let pak odebrání zbrojního průkazu a všech registrovaných zbraní.

Nošení zbraní ve školách:

Connecticut: Zakázáno. V případě nesplnění této povinnosti hrozí 1-5 let odnětí svobody, pokuta až 5000 dolarů, nebo obojí. Pachatel však zákaz porušil a neexistovala možnost mu v tom zabránit.

Česká republika: Nošení legálně držené zbraně ve školách není zákonem zakázáno, vnášení zbraní ale obvykle zakazuje školní řád. Ani v ČR však neexistuje způsob, jak dodržování tohoto zákazu vynutit.

Za LEX o.s., sdružení pro ochranu práv majitelů zbraní

David Karásek, člen představenstva

david.karasek@gunlex.cz

<http://www.gunlex.cz>